

ROZWÓJ EMOCJONALNY PRZEDSZKOLAKA

Intensywny rozwój emocjonalny u dzieci w wieku przedszkolnym.

- Przedszkolak radzi sobie w nowych sytuacjach stresowych, jakich doznaje w grupie rówieśniczej. Stara się kształtować pozytywne kontakty z dziećmi, ponieważ zauważa, że jest to korzystne.
- U dzieci szybko zmienia się sposób wyrażania emocji. Przedszkolak odczytuje sygnały niewerbalne i mowę ciała. Zostaje ograniczona ekspresja emocji negatywnych. Nowe emocje powstają na skutek kontaktu z otoczeniem i ocen, których dokonuje dziecko.

Emocje u przedszkolaka:

2 lata

- Dziecko:
- uczy się cierpliwości,
- okazuje uczucia,
- potrafi sprawić przyjemność innym
- jest bardziej skłonne do mówienia o emocjach
- jest uparte,
- chce dominować, rozkazuje

3 lata

- Dziecko:
- jest impulsywne,
- jego stany emocjonalne są krótkotrwałe,
- buntuje się,
- sprzeciwia,
- stara się być samodzielne poprzez odmowę wykonywania poleceń,
- jest wrażliwe,
- jest coraz bardziej świadome swoich potrzeb

4 lata

- Dziecko:
- rozpoznaje i nazywa emocje swoje i innych osób,
- stara się regulować emocje, które są często bardzo intensywne,
- chętnie nawiązuje kontakty z rówieśnikami,
- Jeżeli są to emocje negatywne, dziecko:
- reaguje nadruchliwością,
- miewa koszmary, dolegliwości somatyczne.
- Pojawiają się lęki w związku z rozwijającą się wyobraźnią.

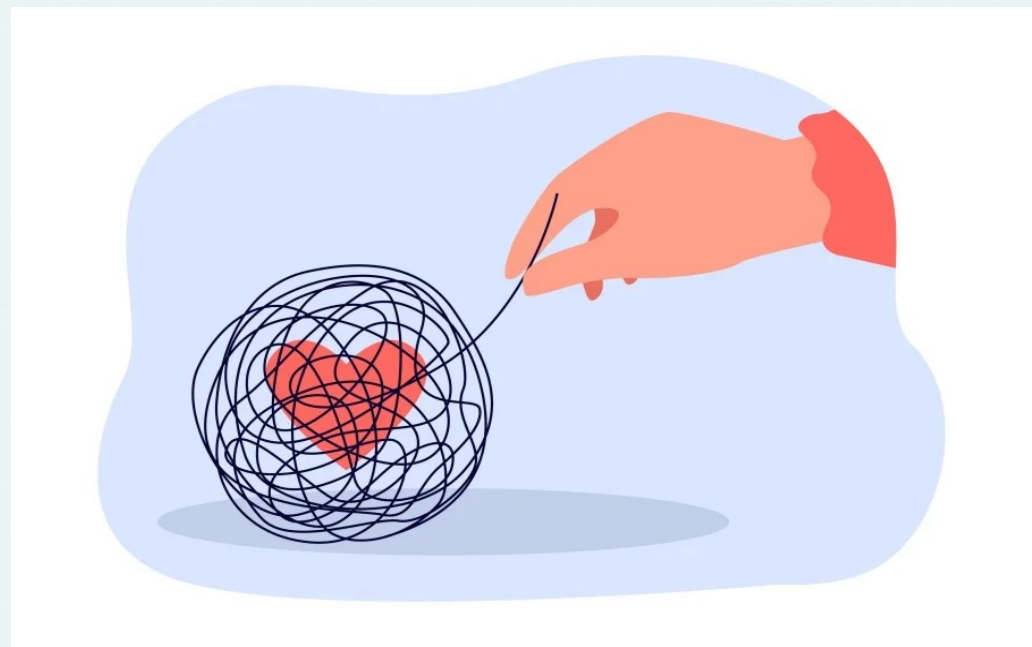

5 lat

- Dziecko:
  - rozumie i określa emocje innych ludzi,
  - reaguje w przypadku krzywdy osób z otoczenia,
  - jest świadome w sferze uczuć,
  - rozumie stawiane mu wymagania,
  - żartuje,
  - przez większość czasu jest w równowadze emocjonalnej
- **Każde dziecko ma indywidualny tok rozwoju emocjonalnego!**

- Radzenie sobie z nadmiarem emocji u przedszkolaka ma ogromne znaczenie.
- **Dlaczego?**
- Od sposobu radzenia sobie z emocjami, zależy czy dziecko będzie miało poczucie własnej wartości, zdolność nawiązywania relacji, zaufanie do siebie i swoich decyzji.

- Nie ma dobrych i złych emocji. Emocje można podzielić na przyjemne i nieprzyjemne, ale obie kategorie są ważne i potrzebne. Trzeba wiedzieć, że wyrażane emocje są uzależnione od wieku dziecka. Niepokojącym staje się, kiedy widzimy, że dziecko ma problem z wyrażaniem, czy regulowaniem swoich emocji, czyli gdy są one niezwykle intensywne czy też wyrażane w sposób nieprawidłowy, tj. przynoszący szkodę innym lub sobie (np. poprzez gryzienie, szarpanie, bicie, autoagresję) lub też, kiedy nie widzimy u dziecka pożądanых emocji, kiedy brakuje ich ekspresji.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI SFERY EMOCJONALNEJ PRZEDSZKOLAKA

Reakcje nerwicowe – ogromny lęk w sytuacji stresowej, duże napięcie psychiczne, bezradność, bezsilność, poczucie zagrożenia. Dziecko nie może się odnaleźć w środowisku. Pojawiają się dolegliwości somatyczne, lęki nocne, tiki nerwowe. Dziecko jest lękliwe, nieśmiałe i pozostaje na uboczu, boi się kompromitacji.

Zahamowania psychoruchowe – powstają w wyniku krytyki, ośmieszania, tłumienia w sobie emocji. Maluchy są mało aktywne, lękliwe, mają nikły kontakt z otoczeniem.

Obojętność uczuciowa – unikanie kontaktów społecznych, trudności w kontaktach rówieśniczych, mała ekspresja mimiczna.

Nadpobudliwość psychoruchowa - impulsywne i gwałtowne reakcje, nieadekwatne do zaistniałych okoliczności. Duża wrażliwość, brak koncentracji uwagi. Dzieci szybko się rozpraszają, nudzą wykonywanymi czynnościami.

Agresywność – agresja werbalna i fizyczna (okrzyki, skarżenie, drapanie, kopanie, bicie itd.) Często takie zachowania pojawiają się, gdy dziecko chce osiągnąć jakiś cel. Przedszkolak naśladuje agresywne zachowania, bo kiedyś zobaczył, że dają określony efekt.

WSPARCIE DZIECKA W ROZWOJU EMOCJONALNYM PRZEZ RODZICÓW I NAUCZYCIELI

Słuchaj i zaangażuj się w rozmowę, bierz pod uwagę zdanie dziecka.

Zadawaj pytania dotyczące zaistniałej sytuacji.

Niech przedszkolak nazywa emocje po swojemu, pomagaj mu je nazwać i zaakceptować.

Nie udawaj, że się nic nie stało, nie zastępuj pozytywnymi komentarzami niekorzystnej sytuacji i odczuwanych nieprzyjemnych emocji.

Aby pomóc dziecku staraj się sam uspokoić.

Zastosuj historyjki obrazkowe w pracy z dzieckiem.

Przedszkolak uczy się poprzez naśladowanie, naśladuje rodziców i ich reakcje emocjonalne, naśladuje wychowawców, dzieci. Ucząc dziecko określonych zachowań, sam ich przestrzegaj. Przypominaj, że reguły są ważne, trzeba ich przestrzegać żyjąc w grupie.

Uświadom, że w złości i gniewie robi się okropne rzeczy, których nigdy nie chcielibyśmy doświadczyć.

Jeśli dziecko złości się przy wypełnianiu obowiązków i zadań, nie ponaglaj i wykaż się wyrozumiałością.

Słynne dzielimy się zabawkami. Co zrobicie państwo, kiedy koleżanka zabierze sobie nasze pieniądze z portfela, ponieważ należy się dzielić? Założy naszą ulubioną sukienkę bez pytania? Ważne, aby w sytuacji przedszkolnej odwołać się do istoty dzielenia się zabawkami.

Czytaj dzieciom, literatura dla dzieci jest pełna opisów sytuacji społecznych i emocji z nimi związanych. Dzieci identyfikują się z bohaterami opowieści, poznają ich uczucia i sposób radzenia sobie z nimi.

Pamiętaj, że dzieci starają się, ale nie zawsze potrafią kontrolować emocje.

Rozmowa jest bardzo ważna, każdy problem dziecka jest istotny, a jest 25 dzieci w grupie. Nauczyciel nie jest w stanie poświęcić odpowiedniej ilości czasu na rozmowy dotyczące zachowań dzieci, dlatego najważniejszą rolę odgrywają w tej kwestii rodzice.

Nie wyśmiewaj reakcji emocjonalnych dziecka.

Rozmawiaj o tym, jakie emocje wzbudza w tobie jego zachowanie, poprzez rozmowę uczymy dziecko kontroli nad emocjami.

Dzieci – to żywiół, ich emocje też są żywiółowe.

Zależy nam, aby dziecko dzieliło się zabawkami, nie pod przymusem, nie zastraszone, ale samo z własnej woli, rozumiejąc sens tej idei. Uświadamiamy, co jest ważnego w dzieleniu się.

„Spójrz ile radości ma Zosia, kiedy pozwoliłeś się jej pobawić samochodzikiem.”

„Nie chcesz dać Tymkowi koparki, bo boisz się, że ją zabierze?”

„Weź chrupki dla siebie, i daj część Oli”.

Pomóżmy dzieciom zrozumieć i nazwać, co czują w danej chwili – radość, smutek, złość, strach oraz emocje pochodne nuda, zniecierpliwienie: „Czy to opowiadanie cię zasmuciło?”
Uczmy samokontroli: „Zezłościłeś się, każdy czasem się złości, ale nie możesz nikogo bić.”
Wspólnie z dzieckiem należy poszukać sposobu na wyciszenie: ugniatanie plasteliny i różnych mas, przytulenie, liczenie do 10, kącik ciszy itd.

Uwrażliwiamy na potrzeby innych, czasem ludziom lub zwierzętom potrzebna jest pomoc
Odkrywajmy zainteresowania i trudności, rozwijajmy motywację do działań:

„Starłaś się bardzo, ta rakieta jest taka pełna kolorów. Podoba ci się?”

Lub

„Wiem, że chociaż to drzewo pokolorujesz do końca – działaj.”

PROPOZYCJE ZABAW DLA DZIECI

Emocjonalna historyjka obrazkowa

Pary otrzymują w kopercie historyjkę obrazkową z 3-4 ilustracji. Odpakowują, a następnie układają w ciąg przyczynowo-skutkowy. Przedszkolaki w zespole opowiadają, co się wydarzyło na obrazku i dlaczego wzbudziło to u bohatera określone emocje.

Muzyczne emocje

Przygotowujemy utwory muzyczne, np.: Baby Shark, lub utwory muzyki klasycznej. Po odtworzeniu każdego z nich pytamy dzieci, jak się czuły podczas ich słuchania. Emocje dzieci będą się różniły.

Zabawy z kostką emocjonalną

Każde dziecko rzuca kostką i nazywa emocje, próbuje ją pokazać.

Inne warianty tej zabawy, np. rzut kostką, nazwanie emocji i opowiadanie dziecka, czy kiedyś tak się czuło i dlaczego.

Emocjonalne lustro

Dzieci dobierają się w pary, każda para otrzymuje zdjęcia z różnymi emocjami. Jedno dziecko próbuje pokazać mimiką, gestem drugiemu, jakie emocje przedstawione są na zdjęciu. Dziecko naśladuje kolegę niczym lustro, po tym odgaduje, jakie emocje przedstawione są przez dziecko z pary.

CZEGO DZIECI NAM NIE MÓWIĄ...

Nie krzycz na mnie. Boję się wtedy Ciebie i myślę, że skoro na mnie krzyczysz to ze mną musi być coś nie tak.

Słuchaj mnie. Kiedy opowiadam Ci o tym, co dla mnie ważne, patrz mi w oczy. Czuję wtedy, że ja i moje sprawy są dla Ciebie ważne.

Pozwól mi dorastać w moim własnym tempie. Nie zmuszaj mnie do robienia rzeczy, na które jeszcze mam czas.

Pamiętaj, że jestem dzieckiem i najlepiej odkrywam świat poprzez zabawę.

Naucz mnie dbania o swoje potrzeby. Wyśpij się, odpocznij, realizuj swoje zainteresowania, spotykaj się z przyjaciółmi.

Pokaż mi, że bycie rodzicem i spędzanie czasu z dzieckiem może być źródłem radości. Naprawdę nie chcę widzieć jak cierpisz i poświęcasz się dla mnie, a później jesteś zdenerwowany i sfrustrowany. Martwię się wtedy, że to przeze mnie.

Bądź przy mnie kiedy się boję. Nie wyśmiewaj się z moich dziecięcych lęków. Powiedz mi, że też kiedyś bałeś się ciemności i pozwól mi trzymać latarkę przy poduszce.

Uwielbiam, kiedy spędzasz ze mną czas. Jesteś w dobrym humorze, bawisz się ze mną, śmiejemy się i tworzymy piękne wspomnienia, do których jako dorosły będę z przyjemnością wracał.

Nie porównuj mnie do rodzeństwa czy rówieśników. Czuję się wtedy gorszy, a tak bardzo potrzebuję Twojej akceptacji.

Przytul mnie kiedy jest mi smutno. Pozwól mi płakać. Nie mów mi, że chłopcy nie płaczą, że jestem beksą i że powinienem być w dobrym nastroju. Moje uczucia są prawdziwe. Tak samo jak Twoje.

Kochaj mnie dlatego, że jestem. Nie dlatego, że szybko biegam, recytuję wiersze i jestem „grzeczny”. Kochaj mnie także wtedy kiedy popełniam błędy i potrzebuję Twojego wsparcia. Potrzebuję być pewny, że kochasz mnie także wtedy kiedy coś mi nie wyjdzie.

Okazuj miłość swojemu partnerowi/ partnerce. To od Was uczę się rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz zrozumienia czym jest prawdziwa miłość.

Pamiętaj, że najprawdopodobniej przejmę Twoje przekonania o mnie samym, o innych ludziach, o życiu. Znajdź czas, aby zastanowić się, czy Twoje przekonania są prawdziwe i czy będą mi służyć. Jeżeli myślisz, że ludzie są źli i wykorzystują innych, w życiu będzie mi trudniej i będę nieufny.

Wiem, że kochasz mnie i starasz się dla mnie ze wszystkich sił. Pokaż mi, że gorsze dni i drobne potknięcia są częścią życia. Wyciągnij wnioski, zadbaj o swoje samopoczucie i wybacz sobie. Dzięki temu nauczę się reagować podobnie.

Uśmiechaj się do mnie. Twój szczerzy uśmiech działa na mnie kojąco. Czuję się wtedy bezpieczny i kochany.

Polecane książki dla dzieci:

Stążka- Gawrysiak A., *Self- Reg. Opowieści dla dzieci o tym, jak działać, gdy emocje biorą górę*;

Filliozat I., Limousin V., Veille E., *Akceptuję, co czuję. Moje Emocje*;

Kasdepke G. *Wielka księga uczuć*;

Sobkowiak M., *Przedszkolak w świecie emocji. Rozwój emocjonalny dziecka*;

Nelsen J., *Pozytywna dyscyplina dla przedszkolaków*;

Faber J., *Jak mówić, żeby maluchy nas słuchały. Poradnik przetrwania dla rodziców dzieci w wieku 2-7 lat.*

DZIEKUJE
ZA UWAGE

